

Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar
Enheten för personalförsörjning och samhällsplanering

Utskick enligt sändlista

Missiv: Extern remiss, revidering MSBFS 2024:12 och MSBFS 2024:13

Ärendet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ber härmed om synpunkter på förslag till nya verkställighetsföreskrifter om civilplikt.

Remissen syftar till att förankra och kvalitetssäkra verkställighetsföreskrifterna.

Bakgrund

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarar för nödvändiga verkställighetsföreskrifter som reglerar civilplikt i det civila försvaret. Dessa är MSBFS 2024:12, MSBFS 2024:13 och MSBFS 2024:14 som trädde ikraft den 19 januari 2024.

MSB fick i januari 2025 i uppdrag av regeringen (Fö2025/00040) att analysera och bedöma vilka åtgärder som är nödvändiga för att ett system med civilplikt efter mönstring med lång grundutbildning inom kommunal räddningstjänst ska kunna införas. Uppdraget ska slutredovisas senast den 19 december 2025.

I uppdraget konstateras: ”Med hänsyn till det rådande säkerhetsläget bedömer regeringen att förberedelser för en aktivering av civilplikt för kommunal räddningstjänst som även innefattar mönstring är en angelägen fråga i arbetet med att stärka Sveriges totalförsvar. Det finns behov av att närmare analysera förutsättningarna för detta och vidta de förberedande åtgärder som behövs för att ett system med civilplikt inom kommunal räddningstjänst som omfattar civilplikt efter mönstring ska kunna införas.”

Revideringen omfattar föreskrifterna MSBFS 2024:12 och MSBFS 2024:13.

Mot bakgrund av formuleringarna i det regeringsuppdrag som MSB har (Fö 2025/00040), och då MSB redan har nödvändiga föreskriftsbemyndiganden och de möjligheter som det bemyndigandet ger till att kunna förbereda i god tid, så anser MSB att dessa föreskrifter kan remitteras redan nu. Detta trots att regeringen ännu inte fattat beslut om att aktivera civilplikt efter mönstring med lång grundutbildning inom kommunal räddningstjänst.

Förslag till föreskrifter om krigsplacering

Utöver att vissa språkliga justeringar görs i föreskrifterna så innehåller revideringen även förslag till:

Befattningar för verksamhetsområdet *kommunal räddningstjänst*

De två befattningar som läggs till under verksamhetsområdet *kommunal räddningstjänst* föreslås ges befattningsbenämning som särskiljer sig från befintliga befattningar, i förslaget ”Räddningsperson grund” och ”Räddningsgruppleddare grund”.

När civilplikt kan tillämpas, ändring av 4 §

Förtydligande att prioriteringen av frivilliga över civilpliktiga gäller avtalsfrivilliga enligt förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Borttag av formulering ”*eller med dem som på annat sätt kan komma att tjänstgöra i verksamheten under höjd beredskap*”.

Anledningen till förslaget till föreskriften är att MSB anser att civilplikt ska användas sparsamt och att personalbehov under höjd beredskap i första hand bör tillgodoses på andra sätt än med civilpliktig personal. Detta eftersom civilplikt är kostsamt och ingripande, både för individen och för samhället. I nu gällande föreskrifter är formuleringen kring frivilliga mer öppen, men MSB anser att det bör preciseras till att prioriteringen av frivillig personal före civilpliktiga för att tillgodose krigsorganisationens personalbehov enbart bör gälla sådan avtalspersonal som regleras genom förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet, och inte någon annan typ av frivilliga. Detta med anledning av att dessa kan utbildas och övas i förväg och att det därmed utgör en planerbar personalförsörjning.

Undantag från föreskrifterna

Tillägg av särskild bestämmelse om att MSB får besluta om undantag från föreskrifterna. Det kan finnas omständigheter som kräver möjlighet att göra undantag från dessa föreskrifter, varför en sådan anpassningsmöjlighet bör finnas och rymas inom föreskriftsbemyndigandet.

MSB har noterat att en sådan reglering finns i Försvarsmaktens föreskrifter för värnplikten och anser därför att motsvarande bör finnas även för civilplikten.

Tillägg av tidsbegränsning för krigsplacering som inte redan är reglerad

Tillägg av 8 § om tidsbegränsning av krigsplacering med civilplikt efter annan utredning utan grundutbildning.

Lagen (1994:1809) om totalförsvarspunkt reglerar inte hur länge en krigsplacering med civilplikt efter annan utredning får kvarstå efter det senaste tjänstgöringstillfället. Detta regleras enbart för krigsplaceringar med civilplikt efter mönstring och grundutbildning, då till att krigsplaceringen får kvarstå i högst 10 år efter det senaste tjänstgöringstillfället.

I syfte att åstadkomma en förutsägbarhet och en likvärdig hantering i systemet så föreslår

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

MSB att en tidsbegränsning för de som krigsplaceras med civilplikt efter annan utredning utan att ha genomgått en grundutbildning regleras. MSB bedömer att detta ligger inom befintligt föreskriftsbemyndigande.

Förslag till föreskrifter om utbildning

Utöver att vissa språkliga justeringar görs i föreskrifterna så innehåller revideringen även förslag till:

Befattningsgrupp och utbildningstider

Förslag till befattningsgrupp för de två befattningar inom verksamhetsområdet kommunal räddningstjänst som omfattas av grundutbildning, *Chef* för befattningen ”Räddningsgruppleddare grund” respektive *Övrig* för befattningen ”Räddningsperson grund”.

Förslag till antal dagar för grundutbildning för respektive befattning. I remissen anges antalet grundutbildningsdagar för båda befattningarna som ett spann, men i den beslutade versionen av föreskrifterna så kommer det anges till ett bestämt antal tjänstgöringsdagar för grundutbildning.

Högsta antalet dagar per repetitionsutbildningstillfälle för respektive befattning föreslås även för dessa befattningar regleras till 34. MSB anser att det fortsatt inte har framkommit någon anledning att begränsa högsta antalet dagar per repetitionsutbildningstillfälle mer än vad lagen medger.

Avkortning av grundutbildningar som är längre än 60 dagar

MSB föreslår att det regleras en möjlighet för den utbildningsansvariga myndigheten att i ett enskilt fall om det finns särskilda skäl kunna göra en avkortning av en grundutbildning som är längre än 60 dagar, i god tid innan inkallelse till utbildningen sker.

Ändring av formulering i 7 §

Ändring av formulering i 7 § för att tydliggöra att beredskapsmyndigheter kan se ett behov av civilpliktiga inom sitt ansvarsområde, inte enbart i sin egen organisation.

Undantag från föreskrifterna

Tillägg av särskild bestämmelse om att MSB får besluta om undantag från föreskrifterna. Det kan finnas omständigheter som kräver möjlighet att göra undantag från dessa föreskrifter, varför en sådan anpassningsmöjlighet bör finnas och rymas inom föreskriftsbemyndigandet.

MSB har noterat att en sådan reglering finns i Försvarsmaktens föreskrifter för värnplikten och anser därför att motsvarande bör finnas även för civilplikten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Remiss

Remissen utgörs av de två förslagen till verkställighetsföreskrifter med tillhörande konsekvensutredningar, se lista över dokument. Förslaget till nya verkställighetsföreskrifter med tillhörande konsekvensutredningar finns att hitta på MSB:s webbplats.

Samverkan med MSB:s avdelning för Räddningstjänst och skydd av befolkningen har skett kopplat till vilka som ska bjudas in för att särskilt besvara remissen.

MSB önskar att ni sammanställer era synpunkter i bifogad svarsmall. Remissen är avgränsad till synpunkter på verkställighetsföreskrifterna och konsekvensutredningarna i sig (och inte på civilplikten som system).

Vi önskar era remissvar och synpunkter senast den 13 oktober 2025 via e-post till registrator@msb.se, eller per brev till MSB, 651 81 Karlstad.
Märk ert svar med MSB 2025-09374.

Ytterligare upplysningar lämnas av Elina Lyckeberg via mejl Elina.Lyckeberg@msb.se, eller telefon via 010-240 40 75.

Vänliga hälsningar,

Annika Elmgart

Avdelningschef, Avdelningen för krisberedskap och civilt försvar

Elina Lyckeberg

Dokument

- Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2024:12) om krigsplacering av totalförsvarspliktiga som ska fullgöra civilplikt i det civila försvaret.
- Tillhörande konsekvensutredning
- Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter (MSBFS 2024:13) om utbildning av totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt i det civila försvaret.
- Tillhörande konsekvensutredning

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Sändlista

Affärsverket svenska kraftnät

Arbetsförmedlingen

Brandmännens riksförbund

Energimyndigheten

Försvarsmakten

Försäkringskassan

Jordbruksverket

Karlstadsregionens räddningstjänstförbund

Kommunal

Kustbevakningen

Luleå kommun

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Dalarnas län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Jämtlands län

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Värmlands län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Länsstyrelsen i Västra Götalands län
Länsstyrelsen i Örebro län
Länsstyrelsen i Östergötlands län
Malmö stad
Migrationsverket
Pliktrådet
Polismyndigheten
Post- och telestyrelsen (PTS)
Räddningstjänsten Jönköping
Socialstyrelsen
Stockholms stad
Storstockholms brandförsvarsförbund
Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Säkerhetspolisen
Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund
Totalförsvarets Plikt- och provningsverk
Trafikverket
Transportstyrelsen
Västra Götalandsregionen

Kopia

Försvarsdepartementet